

1.

Reinoud zat in de intercity naar Maastricht. Een dubbeldeks. Gewoontegetrouw ging Reinoud altijd boven zitten, dan kon je verder kijken. De trein vertrok tegenover de blokkendozen van het voormalige DSM-gebouw in Sittard, nu PIT.ground om vervolgens een rangeerterrein aan te doen. Het naakte Fortunastadion en het Zuyderland Medisch centrum. Via het scheefgebouwde kantoor van het LIOF kwam hij bij de kleine huisjes in Lutterade. Via het grote DSM-complex en de olietanks van Sabic zag hij de berkenbomen in een gele gloed tegen de heuvels van het plateau van Schimmert aangeplakt. Nog even dan zou de winter invallen. Na station Beek-Elsloo begonnen deze heuvels. De trein drukte zich tegen de berghelling van het Bunderbos aan. Het bronnetjesbos met in de lente bloembedden van bosanemonen. Uiteindelijk ging de reis langs de overblijfselen van de Medammerweide en het buurtschap Terhagen naar het Bunderbos met zijn bronnen. De spoorlijn leunde tegen de plateaurand aan. Overal waren er populieren met maketak of in het Engels mistletoe erin. De herfst trok verder het land in. Na een tijdje kwam hij langs de buitenverblijven van de chique van Maastricht, zoals kasteel Vaeshartelt, Villa Kruisdonk en kasteel Meerssenhoven met allemaal

zuilen aan de ingang van de oprijlaan. De trein wrong zich langs de stoffige fabrieken van Mosa tegels waar een vrachtauto van Sigrano klaar stond om zijn lading zilverzand te dumpen. Zilverzand waar wasbakken, wc-potten en dergelijke van gemaakt werden. Het werd ook gebruikt in de glasindustrie. Met twee schoorstenen met de naam MOSA erop. Uiteindelijk arriveerde hij in Maastricht, Mosa tegels en de werkplaats van de NS. Dit was het eindpunt.

Pas in 1913 werd het huidige stenen station gebouwd, naar een ontwerp van George Willem van Heukelom. De stationshal bevat een bank ten bate van (onder andere) de internationale reiziger. Daarnaast zijn er enkele winkels, zoals een boekhandel, een Kiosk, een HEMA en een Albert Heijn. De voormalige *Brasserie* (stationsrestaurant) bood vroeger de reiziger de mogelijkheid een warme maaltijd te nemen. Het station was opmerkelijk door zijn boogconstructies en intieme sfeer. Hardstenen pilaren afgewisseld met baksteen. De voorkant bevatte een klok en verschillende wapens aan weerszijden: het waren vermoedelijk de wapens van de provinciën. Gebouwd tussen 1914 en 1915 in neorenaissancestijl. De gebrandschilderde ramen zijn uit 1949 van de hand van Charles Eyck. Twee heraldische leeuwen met schilden in graniet bewaken op de luifel voor de entree het gebouw.

Hij liep de Wijkerbrugstraat in met overal Neoclassicistische gebouwen waarvan het Amrâth Grand Hotel de l'Empereur, een Jugendstil Rijksmonument dat uit de toon viel. Hij passeerde een monument in de vorm van een zuil met een bronzen Godin die op een maan stond, met eromheen bronzen heiligen. Op 23 september 1952 werd door de Gemeente deze plaats goedgekeurd en werd vergunning verleend tot plaatsing van het monument.

Het Mariabeeld is gegoten in brons en is 285 cm hoog. Het is geplaatst op een 9 meter hoge zuil van Vaurionsteen die op een vierkant voetstuk rust.

Op de zuil staat de tekst 'Civitas Trajectum, Civitas Mariana' hetgeen betekent 'Stad van Tricht, Stad van Maria'. Op de hoekpunt van dit voetstuk staan vier bronzen beelden, 275 cm hoog en gegoten in brons, voorstellende de Maastrichtse bisschoppen. H.H. Servatius, Lambertus, Monulphus en Hubertus, die herkenbaar zijn aan hun emblemen. In de volksmond wordt het 'de kaarttafel' genoemd.

Een trapsgewijze verhoging geeft de toegang tot de beeldengroep. Het op deze verhoging gelegen veld is bekleed met maaskeien in een veelpuntig stermotief, afgeschermd door 16 schamppalen van wit Beiers graniet. Meermalen is dit veld door de plaatselijke verkeerssituatie gewijzigd. Het brons voor de vijf

beelden is geschonken door wijlen, bijgenaamd de 'Iezerkeuning', de Heer H.E. Dotremont. Het monument is ongeveer 13 meter hoog, gemeten vanaf de rijweg. Op 26 oktober 1952 heeft Zijne Exc. Mgr. Dr. G. Lemmens, de toenmalige Bisschop van Roermond het Maria monument plechtig ingezegend. Het beeld is gemaakt door kunstenaar Albert T. Termote. Met linksaf de Fin-de-sièclebebouwing aan de Wilhelminasingel. Te herkennen aan de gietijzeren balkonnetjes.

Verderop kwamen er steeds met Neorenaissance gebouwen met als hoogtepunt het gebouw van de ANWB. Hij naderde de St. Servaasbrug. Hier begon het echte Maastricht. De meest Bourgondische, mondaine en Romaanse stad van Nederland. Eigenlijk de meest on-Nederlandse stad van Nederland. De stad van het verdrag van Maastricht, toen de Euro werd geboren. De stad van de Tefaf, The European Fine Art Fair. Boven alles de stad met de meeste middeleeuwse huizen van Nederland. Eeuwenlang heeft Maastricht niet geweten waar precies zijn oorsprong ligt. Deze oorsprong van de stadsnaam moet gezocht worden in: *Trecta, Trectis, Treiiectum, Treeg, Trega, Treit, Tricht, Triiectum, Triieto, Masetreit, Mosatrajectum, Urbs Trajectensis* en andere benamingen die sinds de zesde eeuw in omloop waren en verwijzen naar wat Maastricht tot op de dag van vandaag in de kern nog altijd is: een plaats waar men de

Maas kan oversteken. En daar was hij voor gekomen. Om de sfeer te proeven en te ruiken. Om dit alles in zich op te nemen en te laten bezinken. Om weer even in het buitenland te zijn. Maar daar kwam hij niet voor. Hij kwam voor Marilène die al stond te wachten op het perron voordat de trein stilhield. Marilène de Beaufort behoorde tot de chique van Maastricht. Haar ouders waren erg welvarend doch niet gierig. Ze hadden hem opgenomen in hun kleine familiekring.

‘Mon amour’, zei Marilène, toen hij haar in zijn armen sloot. Om het buitenlandse nog maar even te benadrukken.

‘Ik heb je zolang niet gezien.’

‘Een paar weken’, bromde hij.

‘Dat is lang’, zei ze op een fluisterende toon.

‘Waar gaan we naartoe?’, vroeg hij oprecht aan haar.

‘Volg me maar, student theologie’, zei ze lachend en ze nam hem bij haar hand. Reinoud was gekleed in een mantoering, droeg Italiaanse schoenen en had sluik haar. Zijn gelaat was onberispelijk geschoren.

Ze liepen de Wijcker Brugstraat in en zagen dat hoe verder je kwam hoe ouder de huizen waren. Er zat veel neorenaissance tussen. Ze liepen het hellinkje op voordat de St. Servaasbrug begon en genoten van het uitzicht op de Maas.

‘Kijk daar links ligt het Stokstraatkwartier. Hierachter begint het *Quartier Latin* van Maastricht oftewel het Jekerkwartier. Daar moeten we zijn.’

‘In het huis ‘de Ridder’, dat omschreven wordt als Huize de Ridder in de Ridderstraat. Gelegen naast de Bisschopsmolen. Het Huis de Ridder wordt al in een cijnsregister uit 1377 vermeld. Het ontleent zijn naam waarschijnlijk aan de kolenman Ridder, die hier in de 14e eeuw een huis bezat. Het huidige bouwwerk werd in 1650 gebouwd door Andries Loeffs, die als vaandrig in het Staatse leger diende. Het bouwjaar wordt gememoreerd op de voordeur. Het woonhuis is gebouwd in de stijl van de Maaslandse renaissance. Daar wonen mijn ouders, zei Marilène.’

2.

Er stonden oude foto’s op de schoorsteenmantel. Het vuur was al aan.

‘Doe je bontjas aan’, zei Jacques de Beaufort.

‘Zo koud is het toch niet’, zei Lisa.

Het was warm voor de tijd van het jaar.

Klimaatverandering. Een voorzichtig zonnetje piepte door de najaarsnevel heen ten teken dat hij nog niet overwonnen was. Jacques en Lisa liepen nog éénmaal naar de perroen. Vanuit Huize de Ridder in de

Ridderstraat kwamen ze in de Koestraat. De Franse sfeer was overal te proeven. Lisa liep met haar rollator over de hobbelige keien van de binnenstad. Gefilterd zonlicht viel omlaag op het wegdek. Kromme scheefgetrokken panden sierden het straatbeeld. Met overal kleinschalige panden met hardstenenraamomlijsting. Er stonden een paar studentenfietsen tegen een gevel aangesmeten. Ondanks het bordje 'Hier geen fietsen plaatsen' achter het raam van één van de panden. Verderop waren er eettentjes met namen als: 'D'n Blindgenger', 'Beluga Nxt Door', 'Levigne', 'De Branding', 'Il y a', 'Thaiichi' en 'Le Veau D'or' en natuurlijk 'het Franse huis' (traiteur-delicatessen-Franse specialiteiten).

Aan de zijde van Huize de Ridder trad de verkrotting al op. Huize de Ridder lag zoals gezegd naast de Bisschopsmolen. Deze watermolen van de prins-bisschop was oorspronkelijk een banmolen, waar alle Luikse burgers hun meel moesten laten malen. In 1442 kwam deze molen in het bezit van het Gilde van de Brouwers, die hier het mout lieten malen. De voorgevel dateert uit het begin van de 18^e eeuw. In de molen bevindt zich nog een intacte maalinstallatie. uit 1924 met twee koppels stenen. De achtergevel van de Bisschopsmolen dateert uit 1609 en de molenmeesters die bij de bouw betrokken waren, lieten hun naam vereeuwigen op de bovendorpels van de vensters boven

het waterrad: 'WOLTER VAN AUST -
MVELEMEYSTER TERTYT AO 1609 en 'ANTHON
CLOETT - MYELEMEYSTER TERTYT AO 1609'.

Jacques en Lisa liepen de Koestraat uit het Onze Lieve
Vrouwe plein op. Mensen zaten nog op terrassen. Links
lagen de cafés 'Charlemagne', 'Brasserie van Buuren' en
'de Lanteern', met z'n kenmerkende raamhekjes.

'Ga niet hier voorbij zonder te zeggen, Ave Maria', zei
de Mérodekapel.

'Even een kaarsje aansteken bij de Mérodekapel', zei ze
zacht tegen Jacques.

Ze gingen de kapel binnen. Er hing een mysterieuze
sfeer, mystiek haast. Romaans in Nederland. Lisa
betaalde en stak een kaarsje op.

'Voor onze kinderen, Marilène en Floris', zei ze zacht.
Beiden baden enkele Weesgegroetjes en gingen weer
naar buiten. Ze draaiden de Bredestraat in en kwamen
via het Grand-Theater-Café 'la Bonbonnière' langs de
Stadsschouwburg, geheel in mergel met verderop 'het
Winkelke', een winkel van sinkel of 'Tante Emma Laden'
in het Duits, waar ze van alles hadden. Van versleten
overjasjes tot kapotte stoelen en van kandelaars tot
serviesgoed en kleine schilderijen. Het was in feite een
doorlopende brocante.

In de verte waren de torens van de St. Servaasbasiliek al te zien. Ze hielden stil bij de voormalige hoedenzaak 'Sheer elegance'.

'Hier kocht je vroeger je hoeden', zei Jacques.

'Maar dat is lang geleden', zei Lisa.

Het was, zoals gezegd, warm voor de tijd van het jaar.

Lisa trok haar jasje uit.

'Zou die mij nog wel staan?', vroeg ze aan Jacques.

'Waarom niet', antwoordde deze.

Ze kwamen op het Vrijthof. Wat opviel waren de geknotte platanen. In tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt verwijst de naam 'Vrijthof' niet naar 'Friedhof': het Duitse woord voor kerkhof. In de Romeinse en Merovingische tijd periode heeft het Vrijthof als begraafplaats gediend. De naam Vrijthof betekende waarschijnlijk 'vrijplaats'. Te meer, omdat de lettergreep vrijt afgeleid is van het gotische woord 'freidjan', dat 'sparen' betekent. Op het Vrijthof werd je gespaard van de stadswetten.

In feite was het terrein van het Vrijthof te drassig voor bebouwing. Een tak van de Jeker die er in vroegere tijden stroomde, was daarvan de oorzaak. De onbebouwde ruimte is tot in de achttiende eeuw een 'groene plaats' gebleven. Het Vrijthof was een weide met veel bomen. In het midden stond lange tijd een fontein.